

LuomuOPE -lisää luomuosaaamista ruokaketjun koulutukseen (2024-2027)

Luomu oppimisprosessin rakentamisessa

12.9.2025 klo 9.00-11.30.

**Miltä näyttää hyvä,
syväsuuntautunutta oppimista
tukeva opetus luomu- ja
kestävyysteemassa?**

Opiskelijalähtöinen opetus

LuomuOPE –treffit III

LuomuOPE

Toteutusaika 16.9.2024 - 31.8.2027

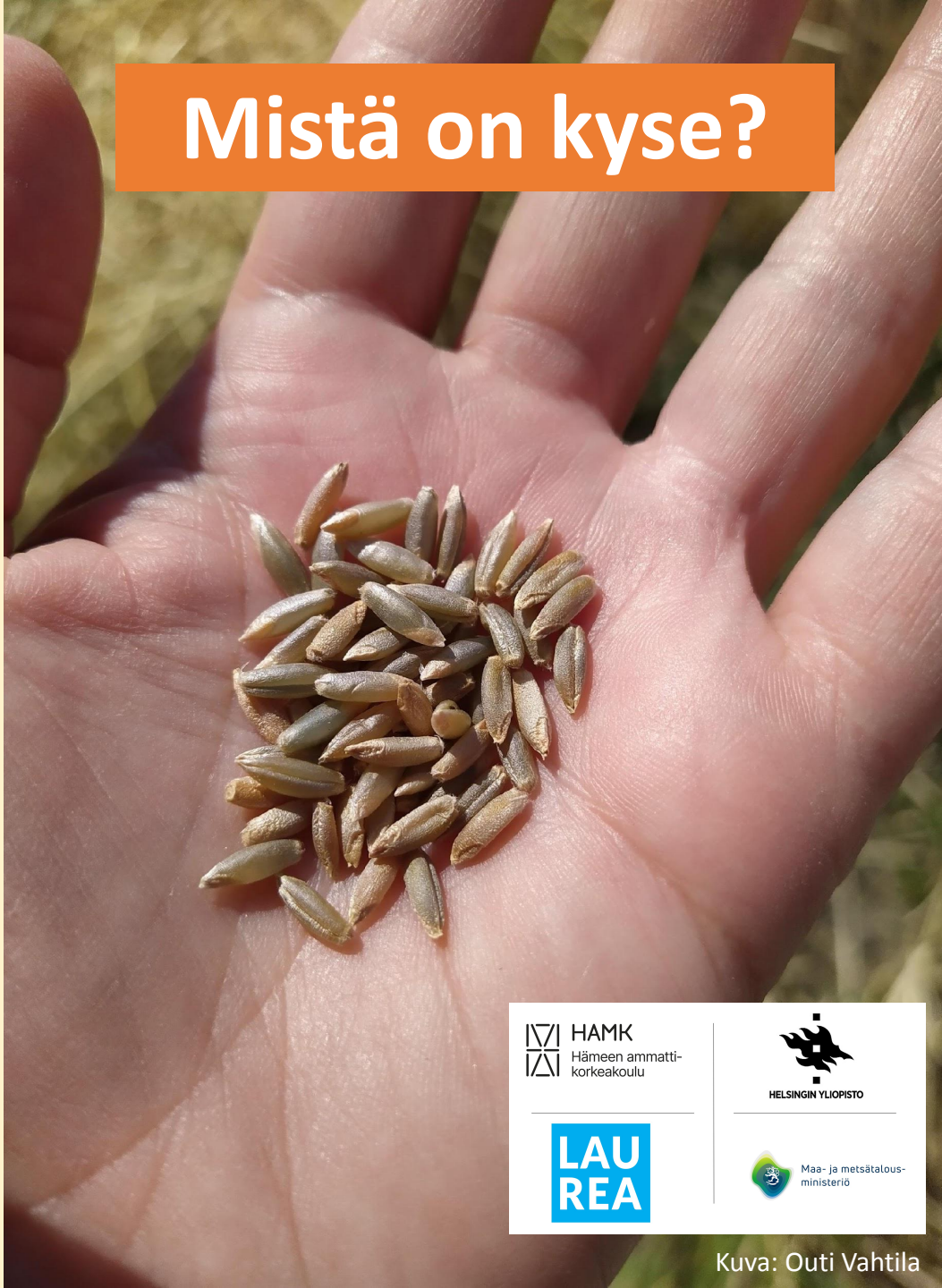
Valtakunnallinen **koulutus- ja kehittämishanke**, jonka pitkän tähtäimen tavoitteena on kasvattaa luomuosaaajien sekä luomupetuksen määrää ja laatua.

Hankkeella edistetään Luomu 2.0 -ohjelman tavoitteita ja luomun kasvua Suomessa. ***Luomun vahvuuksien ymmärtäminen auttaa kehittämään uusia innovaatioita ja tuotekehitystä, edistämään luomun vientiä ja ruokaan liittyviä kansainvälisiä liiketoimintamahdollisuuksia.***

Syvällisempi luomuosaaaminen vahvistaa luomun imagoa ja arvoa sertifioituna järjestelmänä ja osana kestävästä ruuantuotantoa.

Hanke perustuu Luomupetuksen nykytila ja kehittämistarpeet (LUKOKE) -hankkeen toimenpide-ehdotuksiin.

Miksi luomu – projektiryhmän ajatuksia [videolla](#).

Mistä on kyse?

 HAMK
Hämeen ammatti-
korkeakoulu

HELSINGIN YLIOPISTO

 LAUREA

 Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Kuva: Outi Vahtila

Luomu oppimisprosessin rakentamisessa

Inspiraatiota luomuteeman integrointiin opetukseen – opiskelijälähtöisyyttä pölyttäjäteeman kautta

Pohdimme yhdessä:

- Miten pölyttäjäteema istuu opetukseemme?
- Mitä tarkoittaa opiskelijälähtöisyys opetuksessa?
- Millaista osaamista oppilailla tulisi olla?
- Mikä on arvioinnin rooli luomun integroinnissa opetukseen ja oppilaan oppimisessa?

LuomuOPE edistää kansallisen Luomu 2.0 -ohjelman tavoitteiden saavuttamista

Luomun markkinaosuuden kasvattaminen, tavoite 5 %

Julkisten keittiöiden luomun käytön lisääminen, tavoite 25 %

Luomuelintarvikkeiden valikoiman ja jalostusasteen nosto

Suomesta merkittävä luomun vientimaa

Luomutuotannon lisääminen, tavoite 25 %

Luomukeruualueen kasvattaminen

Luomuvesiviljelyn käynnistäminen

Luomusaamisen ja -tiedon lisääminen (perustiedot luomusta kaikille ruokaketjun opiskelijoille)

Luomulainsäädäntö ja valvonnan kehittäminen

”Osaamisen kehittäminen lähtee koulutuksesta. **Siksi perustiedot luomusta olisi otettava toisen asteen ammatillisen sekä AMK- ja ylemmän korkeakoulutuksen opetussuunnitelmiin.** Elintarvikejalostuksen palvelukseen tulevien työntekijöiden koulutukseen pitäisi kuulua luomutuotteiden erityisvaatimukseen perehtyminen. Yhteistyötä opetuksen kehittämisessä maatalous- ja opetushallinnon välillä on lisättävä.”

Kohderyhmä:

Maatalous-, puutarha-, elintarvike- ja ravitsemisalan opettajat. Lisäksi luonto- ja ympäristö-, metsä- ja matkailualan opettajat.

Opettajien täydennyskoulutus

- Ø Yhteiset ja alakohtaiset teemat, asiantuntijaluennot, ammattialan opettajien yhteistyönä rakentamat toteutukset sekä henkilökohtainen konsultointi.
- Ø **Vuoden 2025 OPE-treffien teemat ja ajankohdat löytyvät nettisivuilta. Vuonna 2026 tulossa teemapäiviä ja henkilökohtaista konsultaatiota.**

Alakohtaiset oppimateriaalit ja kansainvälisen tiedon hyödyntäminen

- Ø olemassa olevan oppimateriaalin kartoitus ja pedagoginen muokkaaminen eri aloille soveltuvaksi ja tarvevastaavat uuden pedagogisesti toimivan monimediaisen materiaalin tuotanto.
- Ø **Oppimateriaalikartoitus lähes valmis. Tulossa opas, josta apua luomun integrointiin opetukseen. Luonnonmukainen maatalous -kirjan päivitykseen haetaan uusi hanke.**

Luomuoppimis- ja tutkimusympäristöt

- Ø oppilaitosten ja työelämän erilaisten ympäristöjen, esim. maatilojen, puutarhojen, laboratorioiden, ravintoloiden ja muiden tuotantotilojen kartoitus oppimis- ja tutkimuskäyttöön.
- Ø **TeemaTreffit joulukuussa.**

Koulutusalan sisäiset ja koulutusalojen väliset verkostot

- Ø luomun integrointi opetukseen, valtakunnallinen yhteistyö eri koulutusasteilla sekä alojen sisällä ja alojen välillä
- Ø **Pidetty verkostopäivät HAMK Mustialassa 19–20.5.2025. Mukana oli myös sidosryhmiä.**

Miksi luomu?

Kemikalisoituminen

Luontokato

Luonnon monimuotoisuus

Huoltovarmuus

Ravinneomavaraisuus

Hyvinvointi

Luomu on osaamista: taitoa ja ymmärrystä tuottaa, jalostaa ja valmistaa luonnon ehdolla ja - nähdä tulevaisuuteen?

Inspiraatiota ja näkökulmia teemaan

Kestävä
ruoka-järjeste
lmä
-pölyttäjät
luonnon
indikaattorina

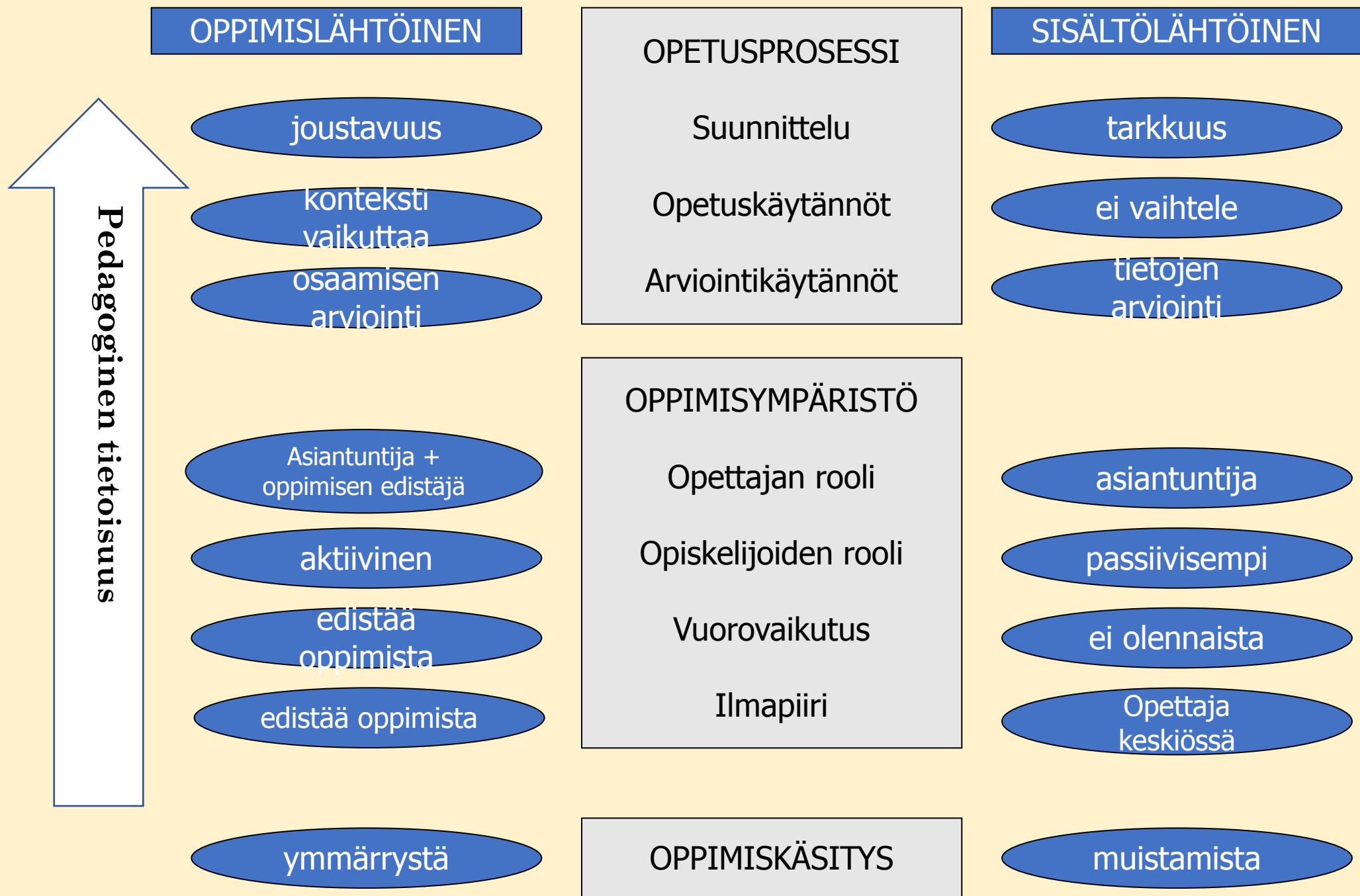
OPISKELIJA- LÄHTÖINEN OPETUS

*Mitä tarkoittaa opiskelijalähtöisyys
opetuksessa?*

Milloin opiskelijat
ovat olleet aidosti
aktiivisia toimijoita
opetuksessani?

Lähestymistapojen ulottuvuudet

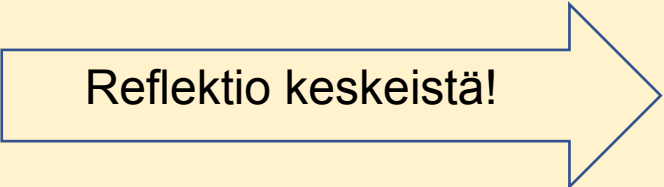

- **Sisältölähtöinen lähestymistapa (ent. Opettajakeskeinen)**
 - Tavoitteena sisältöjen opettaminen, keskiössä opetettava tieto, "tiedon välitys"
 - Oma asiantuntijuus määrittää opetettavien sisältöjen ja opetuskäytäntöjen valinnat
- **Oppimislähtöinen lähestymistapa (ent. Opiskelijakeskeinen)**
 - Keskeisenä tavoitteena edistää opiskelijoiden oppimista; opiskelijoiden aktiivinen rooli
 - Pitää sisällään **myös sisällön opettamisen**
 - Sisällöt ja opetuskäytännöt valitaan opiskelijoiden lähtötason perusteella

Opetukselliset lähestymistavat

- Kuvaavat opettajan opetustoimintaa tietyssä tilanteessa eli sitä, **miten opettaja suunnittelee ja toteuttaa** opetustaan.
- Lähestymistapa on
 - Kontekstispesifi eli opetustilanne, opiskelijat ja opetusmenetelmät vaikuttavat
 - Dynaaminen eli muuttuva ja kehittyvä
 - Tieteenalaspesifi eli tieteenalakohtaisia eroja löydetty
- Opettajan omilla opetuskokemuksilla ja työpaikan opetuskulttuurilla on vaikutusta opettajan lähestymistapaan (kaksisuuntaisuus!):
 - Omien kokemusten toistaminen ja kulttuurin ylläpitäminen
 - Selkeä etäisyyden ottaminen ja omien (huonojen) kokemusten välttäminen

Postareff et al. 2024; Postareff väitöskirja 2008; Trigwell & Prosser 1990-luvulla

Reflektio keskeistä!

Oppimislähtöinen lähestymistapa on dynaamisempi

(Lindblom-Ylänne et al., 2006) (Postareff, Katajavuori, Lindblom-Ylänne & Trigwell, 2008)

- Vaihtelee opetuksen sisällön, opiskelijoiden tason ja oppimisympäristön mukaan
- "Teachable moments" – joustavuus myös yksittäisen opetustapahtuman sisällä
- Opettajat arvioivat itsensä vähemmän oppimislähtöisemmiksi, kun opettavat tyypillisessä opetustilanteessa verrattuna harvinaisempaan tilanteeseen
- Suurin osa opettajista yhdistelee oppimis- ja sisältölähtöisiä elementtejä opetuksessaan positiivisessa tai negatiivisessa mielessä

Esimerkki puhtaasti oppimislähtöisestä opettajasta

“Sanotaan, että tavallaan opiskelija on siinä oppimisprosessin keskipisteessä eli siitä pitää lähteä, miten opiskelija kokee, hahmottaa oppimistilanteen ja sitä kautta opettaja sitten miettii, miten pitäis opettaa parhaiten. Olen yrittänyt luopua siitä ajatuksesta, että opettaja seisoo luokan edessä ja jakaa tietoa tavallaan. Opettaminen on oppimisen tukemista enemmänkin.”

38-vuotias mies, hum

Esimerkki puhtaasti sisältölähtöisestä opettajasta

“En ole kauheen kokenut opettaja...opetuskokemus on vähän satunnaista, joten se arviointikin on tietysti vaikeampaa. Mä paljon mielummin opetan isompia ryhmiä kuin pieniä elikkä mä selkeesti niinku huomaan sen, että tällainen ryhmän aktivointi johonkin keskusteluun on vaikeampaa.

Mä sovellun niinku paremmin tällaiseen tiedon jakamiseen kuin ryhmän aktivoimiseen. Onhan meillä paljon sellaista, mitä voisi keskustelemalla tehdä, mutta multa puuttuu ne keinot, joilla saadaan ne ihmiset keskustelemaan.

Mä en oo myöskään kauheen innokas opettaja. Se on enneminkin niinku väkipakosta tehtävä, jos haluaa yliopistolla roikkua. Mä oon niinku vastentahtonen opettaja. Tietysti yritän peittää sen opiskelijoilta, että mä en halua niitä opettaa. Koska se on nyt sentään minimiammattitaidon mittari, että yrittää vaikuttaa siltä, että molemmiin puolin on kauhean kiinnostava tilanne.”

39-vuotias nainen, hum

Opiskelijälähtöisiä tehtäviä luomuteemalla

Tehtävän nimi	Tyyppi	Kuvaus	Resurssit	Oppimistavoitteet
Pölyttäjien kartoitus	Tutkiva oppiminen	Havainnoidaan pölyttäjiä ja analysoidaan tulokset	Luonto, kamera	Ymmärtää pölyttäjien roolin, kehittää tutkimustaitoja
Luomutuotteiden jäljillä	Tutkiva oppiminen	Seurataan tuotteen matkaa pellolta pöytään	Netti, haastattelut	Ymmärtää luomuketjun, viestintätaidot
Pölyttäjien puolestapuhuja	Luova/viestinnällinen	Tehdään kampanja pölyttäjien merkityksestä	Juliste/some	Harjoittelee vaikuttavaa viestintää
Luomun tarinankertoja	Luova/viestinnällinen	Kirjoitetaan tarina pölyttäjän näkökulmasta	Tietokone, taustatieto	Kirjoittaminen, eläytyminen
Luomuviljelijän päätöspeli	Ongelmanratkaisu	Suunnitellaan kuvitteellinen maatila luomuperiaattein	Tehtäväkortit	Päätöksenteko, ryhmätyö
Mikä on ekologisin valinta?	Ongelmanratkaisu	Verrataan luomu vs. tavanomainen tuotteet	Tuotetiedot	Kriittinen ajattelu, ekologinen ymmärrys
Luomun asiantuntijatapaaminen	Yhteisöllinen	Haastatellaan asiantuntijaa	Vierailija, äänitys	Vuorovaikutus, tiedon soveltaminen
Koulun pölyttäjäpiha	Yhteisöllinen	Suunnitellaan hyönteishotelli/kukkapenkki	Piha, tarvikkeet	Kestävä kehitys, yhteistoiminta

Tutkimiseen ja havainnointiin perustuvat tehtävät

- **Pölyttäjien havainnointi:** opiskelijat seuraavat lähiluonnossa pölyttäjien määrää, lajikirjoa tai käyttäytymistä ja pohtivat, mitä havainto kertoo luonnon monimuotoisuudesta ja ruuantuotannosta.
- **Ruokaketjujen tutkiminen:** opiskelijat selvittävät, miten luomutuotanto huomioi pölyttäjät verrattuna tavanomaiseen tuotantoon.
- **Kenttävierailu tai virtuaalikierros:** maatilalle, puutarhaan tai torille, ja havainnot puretaan ryhmässä opiskelijoiden esille nostamien kysymysten kautta.

Ratkaisujen kehittäminen

1

"Pölyttäjäystävällinen koulu/talo/tila" -suunnitelma: opiskelijat ideoivat, miten oppilaitoksen tai kotipihan aluetta voisi kehittää pölyttäjäystävällisemmäksi.

2

Ratkaisupaja: pienryhmät etsivät keinoja lisätä pölyttäjäystävällisiä käytäntöjä valitulla toimialalla (esim. matkailu, puutarha, metsä, ravitsemisala).

3

Case-analyysi: opiskelijat tutkivat, miten luomutila on huomionnut pölyttäjät, ja ehdottavat uusia käytäntöjä.

Luovan tuottamisen tehtävät

Video/blogi/infograafi: opiskelijat tuottavat lyhyen materiaalin, jossa selittävät, miksi pölyttäjät ovat tärkeitä ja miten luomutuotanto tukee niitä.

Kampanjasuunnitelma: opiskelijat suunnittelevat koululle tai paikalliselle yhteisölle kampanjan, joka lisää tietoisuutta pölyttäjien merkityksestä.

Yhteistoiminnalliset

Oppimiskahvila (World Café): opiskelijat keskustelevat eri pöydissä esimerkiksi seuraavista kysymyksistä:

Miten pölyttäjien väheneminen vaikuttaa eri toimialoihin?
Miten opiskelijoiden ala voi edistää pölyttäjien hyvinvointia?

Roolipeli: opiskelijat asettuvat eri toimijoiden rooleihin (maanviljelijä, kuluttaja, tutkija, päättäjä) ja neuvottelevat pölyttäjien suojelun ja luomutuotannon ratkaisusta.

Tiedon soveltamista

- **Oppimistehtävä aineistosta:** opiskelijat käyttävät artikkelia, tutkimusta tai uutista ja laativat siitä kysymyksiä muille, joihin pohditaan vastauksia ryhmässä.
- **Arviointitehtävä:** opiskelijat arvioivat kriittisesti, miten erilaiset viljelykäytännöt tukevat tai uhkaavat pölyttäjiä.
- **Monialainen näkökulma:** opiskelijat tuovat oman alan näkökulman (esim. matkailu: pölyttäjien merkitys luontomatkailussa, ravitsemus: ruokalistan suunnittelu luomuraaka-aineista).